

HRVATSKI JEZIK

Ispitni katalog
za državnu maturu
u školskoj godini 2026./2027.

Nacionalni centar
za vanjsko vrednovanje
obrazovanja

ISPITNI KATALOG ZA **DRŽAVNU Maturu** U ŠKOLSKOJ GODINI 2026./2027.
HRVATSKI JEZIK

Nacionalni centar
za vanjsko vrednovanje
obrazovanja

SADRŽAJ

UVOD	5
1. PODRUČJA ISPITIVANJA	7
2. STRUKTURA ISPITA	8
2.1. PRVA ISPITNA CJELINA: ČITANJE, KNJIŽEVNOST I HRVATSKI JEZIK	8
2.2. DRUGA ISPITNA CJELINA: SAŽETAK	9
2.3. TREĆA ISPITNA CJELINA: ŠKOLSKI ESEJ	9
3. OBRAZOVNI ISHODI	10
3.1. PRVA ISPITNA CJELINA	13
3.1.1. ČITANJE KNJIŽEVNOGA TEKSTA	13
3.1.2. ČITANJE NEKNJIŽEVNOGA TEKSTA	15
3.1.3. TEORIJA I POVIJEST KNJIŽEVNOSTI	16
3.1.4. HRVATSKI JEZIK	17
3.2. DRUGA ISPITNA CJELINA	18
3.2.1. SAŽETAK	18
3.3. TREĆA ISPITNA CJELINA	19
3.3.1. ŠKOLSKI ESEJ	19
4. OPIS VREDNOVANJA	21
4.1. VREDNOVANJE ISPITNE CJELINE ČITANJE, KNJIŽEVNOST I HRVATSKI JEZIK	21
4.2. VREDNOVANJE ISPITNE CJELINE SAŽETAK	21
4.3. VREDNOVANJE ISPITNE CJELINE ŠKOLSKI ESEJ	23
5. TEHNIČKI OPIS ISPITA	26
5.1. TRAJANJE ISPITA	26
5.2. IZGLED ISPITA I NAČIN RJEŠAVANJA ISPITA	27
5.3. PRIBOR	27
6. PRIMJERI ZADATAKA	28
6.1. PRIMJERI ZADATAKA VIŠESTRUKOGA IZBORA	28
6.2. PRIMJERI ZADATAKA OTVORENOGA TIPRA	34
6.2.1. SAŽETAK	34
6.2.2. ŠKOLSKI ESEJ	37
7. PRIPREMA ZA ISPIT	39

Napomena:

Ispitni materijali iz Hrvatskoga jezika pisani su prema *Hrvatskome pravopisu* Instituta za hrvatski jezik i jezikoslovlje, Zagreb, 2013. U obrazovnim ishodima preuzetim iz kurikuluma napravljene su jezične korekcije sukladno normi hrvatskoga standardnog jezika.

UVOD

Hrvatski jezik obvezatan je predmet na državnoj maturi. Ispit iz Hrvatskoga jezika polaže se na jednoj razini. Ispitni katalog za državnu maturu iz Hrvatskoga jezika temeljni je dokument ispita u kojemu su navedeni i objašnjeni ciljevi, područja ispitivanja, kriteriji te načini ispitivanja i bodovanja ispita u školskoj godini 2026./2027. Usklađen je s Kurikulumom nastavnoga predmeta Hrvatski jezik za osnovne škole i gimnazije¹ (u daljnjemu tekstu: predmetni kurikulum).

Namijenjen je svim pristupnicima ispitima državne mature i nastavnicima Hrvatskoga jezika.

Ispitni katalog ima sedam poglavlja:

1. Područja ispitivanja
2. Struktura ispita
3. Obrazovni ishodi
4. Opis vrednovanja
5. Tehnički opis ispita
6. Primjeri zadataka
7. Priprema za ispit.

U prvome poglavlju navedena su područja koja se ispituju i udio pojedinoga područja u ispitu. U drugome poglavlju detaljno je opisan sadržaj triju ispitnih cjelina s obzirom na područja ispitivanja. U trećemu poglavlju navedeni su obrazovni ishodi i sadržaji, odnosno ključna znanja i vještine koje se ispituju. U četvrtome poglavlju opisani su način vrednovanja i kriteriji ocjenjivanja. U petome je poglavlju tehnički opis ispita. U šestome poglavlju navedeni su primjeri zadataka prema vrstama zadataka za svako područje ispitivanja, a u sedmome poglavlju navedene su smjernice i savjeti za pripremu ispita.

Ciljevi ispita

U skladu s ciljevima predmetnoga kurikuluma ciljevi su ispita državne mature iz Hrvatskoga jezika utvrditi razinu postignuća pristupnika²:

- u ovladanosti jezičnim djelatnostima čitanja i pisanja
- u ovladanosti jezičnim znanjem i znanjem o hrvatskome jeziku kao sustavu
- u jezičnoj djelatnosti čitanja na primjerima književnih i neknjiževnih tekstova (neprekinutih, isprekidanih, mješovitih i višestrukih tekstova)
- u jezičnoj djelatnosti pisanja tekstova različitih vrsta i funkcionalnih stilova

¹ NN, br. 10/19 (29. 1. 2019.)

² Izraz „pristupnik” u ispitnome katalogu ima opće značenje te se odnosi i na pristupnice i na pristupnike.

-
-
- u opsegu i razvijenosti aktivnoga rječnika
 - u komunikacijskoj kompetenciji pri čitanju i pisanju tekstova različitih sadržaja, strukture, namjene i stilova
 - u razumijevanju i tumačenju tekstova hrvatske i svjetske književnosti uz primjenu znanja iz teorije književnosti i povijesti književnosti i kritičkoga mišljenja
 - u poznavanju različitih idioma hrvatskoga jezika i jezično-književne kulturnopovijesne baštine.

1. PODRUČJA ISPITIVANJA

Ispitom državne mature iz Hrvatskoga jezika ispituju se komunikacijske jezične kompetencije, književnoteorijska, književnopovijesna i jezična znanja, razumijevanje književnoga i neknjiževnoga teksta te upotreba hrvatskoga standardnog jezika u pisanju različitih vrsta tekstova.

Ispit iz Hrvatskoga jezika ustrojen je prema trima ispitnim područjima: *Čitanje i književnost*, *Hrvatski jezik* i *Pisanje* koja se temelje na odgojno-obrazovnim ishodima iz predmetnoga kurikuluma. Područje *Čitanje i književnost* sastoji se od triju potpodručja, a područja *Hrvatski jezik* i *Pisanje* od dvaju potpodručja. Za svako su ispitno područje i potpodručje unaprijed određeni broj i vrsta zadataka. Nacrt ispita prikazan je u tablici 1.

Tablica 1. Nacrt ispita državne mature iz Hrvatskoga jezika

PODRUČJE	POTPODRUČJE	PREDMETNO PODRUČJE U KURIKULUMU (A/B/C) ³	BROJ I VRSTA ZADATAKA	BROJ BODOVA	BODOVNA ZASTUPLJENOST PODRUČJA U ISPITU
Čitanje i književnost	Čitanje književnoga teksta	A	20 zadataka višestrukoga izbora uz polazni tekst	20	38 %
		B			
	Čitanje neknjiževnoga teksta	A	10 zadataka višestrukoga izbora uz polazni tekst	10	
		C			
	Teorija i povijest književnosti	B	12 zadataka višestrukoga izbora	12	
Hrvatski jezik ⁴	Ustroj hrvatskoga jezika	A	15 zadataka višestrukoga izbora	15	18 %
	Primjena ustroja hrvatskoga jezika	A	1 zadatak višestrukoga izbora	5	
Pisanje	Pisanje funkcionalnoga teksta – sažetka	A	1 otvoreni zadatak pisanja	18	44 %
		C			
	Pisanje školskoga eseja	A	1 otvoreni zadatak pisanja	30	
		B			
		C			
UKUPNO			60 ZADATAKA	110	100 %

³ A – Hrvatski jezik i komunikacija, B – Književnost i stvaralaštvo, C – Kultura i mediji

⁴ Ishodi iz područja Hrvatski jezik ispituju se i u zadacima pisanja.

2. STRUKTURA ISPITA

Ispit državne mature iz Hrvatskoga jezika sastoji se od triju ispitnih cjelina:

1. Čitanje, književnost i hrvatski jezik
2. Sažetak
3. Školski esej.

Svaka ispitna cjelina ispituje se jednom ispitnom knjižicom.

Ispit nije moguće položiti ako se ne pristupi svim trima ispitnim cjelinama.

2.1. PRVA ISPITNA CJELINA:

ČITANJE, KNJIŽEVNOST I HRVATSKI JEZIK

U tablici 2. prikazana je struktura ispitne cjeline *Čitanje, književnost i hrvatski jezik*. Prva ispitna cjelina sastoji se od ukupno 58 zadataka višestrukoga izbora. Svaki točan odgovor donosi jedan bod. Ako pristupnik za pojedini zadatak označi više od jednoga odgovora, taj će se zadatak bodovati s 0 (nula) bodova bez obzira na to nalazi li se među označenim odgovorima i točan odgovor.

Prva ispitna cjelina sastoji se od zadataka čitanja književnoga teksta, čitanja neknjiževnoga teksta, teorije i povijesti književnosti, zadataka ustroja hrvatskoga jezika te zadatka primjene ustroja hrvatskoga jezika.

Tablica 2. Struktura ispitne cjeline Čitanje, književnost i hrvatski jezik

PRVA ISPITNA CJELINA		POLAZNI TEKST/SADRŽAJ	BROJ ZADATAKA	BROJ BODOVA
Čitanje	Čitanje književnoga teksta	četiri polazna teksta – cjeloviti tekstovi ili ulomci različitih književnih vrsta iz različitih književnopovijesnih razdoblja	20 (Na svaki polazni tekst odnosi se 5 zadataka.)	20
	Čitanje neknjiževnoga teksta	dva polazna teksta – cjeloviti neknjiževni tekstovi ili ulomci različitih tekstnih vrsta	10 (Na svaki polazni tekst odnosi se 5 zadataka.)	10
Književnost	Teorija i povijest književnosti	zadatci s polaznim sadržajem i bez polaznoga sadržaja	12	12
Hrvatski jezik	Ustroj hrvatskoga jezika	zadatci s polaznim sadržajem i bez polaznoga sadržaja	15	15
	Primjena ustroja hrvatskoga jezika	zadatak s polaznim sadržajem – ispitivanje jezika u kontekstu	1	5
UKUPNO			58	62

2.2. DRUGA ISPITNA CJELINA: SAŽETAK

U drugoj ispitnoj cjelini ispituje se pisanje jednoga od funkcionalnih tekstova navedenih u predmetnome kurikulumu. Ispitnim katalogom za državnu maturu iz Hrvatskoga jezika propisuje se koja se tekstna vrsta ispituje. Na državnoj maturi 2026./2027. piše se sažetak.

Sažetak donosi ukupno **18 bodova**.

2.3. TREĆA ISPITNA CJELINA: ŠKOLSKI ESEJ

U trećoj ispitnoj cjelini ispituje se pisanje interpretacijskoga ili raspravljačkoga školskog eseja. Ispitnim katalogom za državnu maturu iz Hrvatskoga jezika propisuje se koja se vrsta školskoga eseja piše. Na državnoj maturi 2026./2027. piše se interpretacijski školski esej. Esejski zadatak sastoji se od polaznoga pitanja ili tvrdnje, ulomka iz književnoga djela s popisa obvezatnih djela i smjernica za pisanje.

Školski esej donosi ukupno **30 bodova**.

3. OBRAZOVNI ISHODI

Predmetni kurikulum ishodište je za planiranje nastave Hrvatskoga jezika te poučavanje i vrednovanje učeničkih postignuća. Ispit državne mature kao oblik vanjskoga vrednovanja također se usklađuje s kurikulumom, što znači da je ispit državne mature iz Hrvatskoga jezika usklađen s tim dokumentom i izravno povezan s propisanim odgojno-obrazovnim ishodima, predmetnim područjima i razinama ostvarenosti odgojno-obrazovnih ishoda. Ispitom državne mature iz Hrvatskoga jezika ispituju se predmetna područja Hrvatskoga jezika propisana predmetnim kurikulumom – *Jezik i komunikacija*, *Književnost i stvaralaštvo* te *Kultura i mediji*. Tim trima predmetnim područjima obuhvaćena su 52 ishoda koji se ostvaruju u četirima razredima srednje škole. Iako je ispit usklađen s predmetnim kurikulumom, u svakome području postoje ishodi koji se ne mogu ispitati ispitom državne mature. Popis odgojno-obrazovnih ishoda iz predmetnoga kurikuluma koji se ispituju ispitom državne mature iz Hrvatskoga jezika nalazi se u tablici 3. Vrednovanje ispita državne mature iz Hrvatskoga jezika provodi se u skladu s dokumentom *Smjernice za vrednovanje procesa učenja i ostvarenosti ishoda u osnovnoškolskome i srednjoškolskome odgoju i obrazovanju*⁵ u sklopu projekta *Podrška provedbi Cjelovite kurikularne reforme* (Ministarstvo znanosti, obrazovanja i mladih, veljača 2020.).

Ispitom državne mature iz Hrvatskoga jezika ne ispituju se ishodi koji se odnose na govorenje, ishodi koji se odnose na slušanje te ishodi koji se odnose na pismeno stvaralačko izražavanje. Ishodi iz predmetnoga područja *Jezik i komunikacija* (A) u svakome razredu, koji se odnose na jezičnu vještinu govorenja (A.1.1. – A.4.1.) i vještinu slušanja (A.1.2. – A.4.2.), nisu uvršteni u katalog jer za njihovo ispitivanje nisu ispunjeni organizacijski uvjeti. Ishodi iz predmetnoga područja *Književnost i stvaralaštvo* (B), koji se odnose na stvaralačko izražavanje učenika, ne ocjenjuju se prema napatku u kurikulumu (njihova se ostvarenost u kurikulumu vrednuje samo formativno) te ih stoga nije moguće sumativno vrednovati u ispitu državne mature.

Ispitom državne mature iz Hrvatskoga jezika ispituje se 40 odgojno-obrazovnih ishoda iz svih triju predmetnih područja kurikuluma: 20 ishoda iz predmetnoga područja *Hrvatski jezik i komunikacija* (A), 12 ishoda iz predmetnoga područja *Književnost i stvaralaštvo* (B) te 8 ishoda iz predmetnoga područja *Kultura i mediji* (C).

⁵ Dostupno na poveznici: <https://mzo.gov.hr/UserDocImages/dokumenti/PristupInformacijama/eSavjetovanja-2019//Smjernice%20za%20vrednovanje%20procesa%20i%20ostvarenosti%20odgojno-obrazovnih%20ishoda%20-%20eSavjetovanje%204-12-2019.pdf>

Tablica 3. Odgojno-obrazovni ishodi iz kurikuluma nastavnoga predmeta Hrvatski jezik koji se ispituju ispitom državne mature iz Hrvatskoga jezika

A – JEZIK I KOMUNIKACIJA	
HR SŠ A.1.3.	Učenik čita u skladu s određenom svrhom opisne i pripovjedne tekstove različitih funkcionalnih stilova i oblika.
HR SŠ A.2.3.	Učenik čita u skladu s određenom svrhom izlagačke tekstove različitih funkcionalnih stilova i oblika.
HR SŠ A.3.3.	Učenik čita u skladu s određenom svrhom upućivačke i raspravljačke tekstove različitih funkcionalnih stilova i oblika.
HR SŠ A.4.3.	Učenik čita u skladu s određenom svrhom raspravljačke tekstove različitih funkcionalnih stilova i oblika.
HR SŠ A.1.4.	Učenik piše tekstove opisnoga i pripovjednog diskursa u kojima ostvaruje obilježja funkcionalnih stilova u skladu sa svrhom i željenim učinkom na primatelja.
HR SŠ A.2.4.	Učenik piše izlagačke tekstove u kojima ostvaruje obilježja funkcionalnih stilova u skladu sa svrhom teksta i željenim učinkom na primatelja.
HR SŠ A.3.4.	Učenik piše upućivačke i raspravljačke tekstove u kojima ostvaruje obilježja funkcionalnih stilova u skladu sa svrhom teksta i željenim učinkom na primatelja.
HR SŠ A.4.4.	Učenik piše raspravljačke tekstove u kojima ostvaruje obilježja funkcionalnih stilova u skladu sa svrhom teksta i željenim učinkom na primatelja.
HR SŠ A.1.5.	Učenik analizira morfosintaktička obilježja riječi u rečenici i primjenjuje znanja pri oblikovanju teksta.
HR SŠ A.2.5.	Učenik analizira rečenice u tekstu i primjenjuje sintaktička znanja pri njegovu oblikovanju.
HR SŠ A.3.5.	Učenik analizira morfološka obilježja riječi i primjenjuje znanja pri oblikovanju teksta.
HR SŠ A.4.5.	Učenik analizira glasovni sustav hrvatskoga standardnog jezika.
HR SŠ A.1.6.	Učenik analizira značenjske odnose među riječima pomoću rječnika.
HR SŠ A.2.6.	Učenik razlikuje leksičke slojeve općeuporabnoga leksika hrvatskoga standardnog jezika.
HR SŠ A.3.6.	Učenik objašnjava tvorbu riječi prema različitim tvorbenim načinima.
HR SŠ A.4.6.	Učenik razlikuje lekseme ograničene uporabe u leksiku hrvatskoga standardnog jezika i pravilno ih primjenjuje.
HR SŠ A.1.7.	Učenik objašnjava razliku između hrvatskoga jezika kao sustava govora i hrvatskoga standardnog jezika.
HR SŠ A.2.7.	Učenik uspoređuje organske govore hrvatskoga jezika s hrvatskim standardnim jezikom na uporabnoj razini.
HR SŠ A.3.7.	Učenik opisuje osnovna obilježja funkcionalnih stilova na tekstu.
HR SŠ A.4.7.	Učenik opisuje povijesni razvoj hrvatskoga standardnog jezika.
B – KNJIŽEVNOST I STVARALAŠTVO	
HR SŠ B.1.1.	Učenik izražava svoj literarni doživljaj i objašnjava stav o književnom tekstu.
HR SŠ B.2.1.	Učenik izražava svoj literarni doživljaj i obrazlaže stavove o književnom tekstu.
HR SŠ B.3.1.	Učenik izražava svoj literarni doživljaj i uspoređuje svoje stavove sa stavovima drugih čitatelja.
HR SŠ B.4.1.	Učenik izražava svoj literarni doživljaj i objašnjava stav o književnome tekstu.
HR SŠ B.1.2.	Učenik razlikuje i opisuje književni tekst prema temi i žanru na sadržajnoj i izraznoj razini i primjenjuje književnoteorijske pojmove.
HR SŠ B.2.2.	Učenik uspoređuje književne tekstove prema temi ili žanru na sadržajnoj i izraznoj razini i primjenjuje književnoteorijske pojmove.
HR SŠ B.3.2.	Učenik uspoređuje književne tekstove iste teme ili žanra na sadržajnoj i izraznoj razini i tumači reprezentativnost književne vrste u različitim književnopovijesnim razdobljima.

B – KNJIŽEVNOST I STVARALAŠTVO

HR SŠ B.4.2. Učenik analizira različite interpretacije književnih tekstova s obzirom na pristup usmjeren čitatelju, književnom tekstu ili piscu.
HR SŠ B.1.3. Učenik prepoznaje i opisuje književni tekst u književnopovijesnom, društvenom i kulturnom kontekstu.
HR SŠ B.2.3. Učenik uspoređuje književne tekstove s obzirom na književnopovijesni, društveni i kulturni kontekst.
HR SŠ B.3.3. Učenik interpretira književne tekstove s obzirom na književnopovijesni, društveni i kulturni kontekst.
HR SŠ B.4.3. Učenik obrazlaže slijed književnih poetika i razdoblja i kritički prosuđuje utjecaj različitih konteksta na književni tekst.

C – KULTURA I MEDIJI

HR SŠ C.1.1. Učenik prosuđuje utjecaj medijskih tekstova na svakodnevni život primatelja.
HR SŠ C.2.1. Učenik prosuđuje utjecaj medijskih tekstova na oblikovanje životnoga stila primatelja.
HR SŠ C.3.1. Učenik prosuđuje utjecaj medijskih tekstova na oblikovanje stavova i vrijednosti primatelja.
HR SŠ C.4.1. Učenik kritički procjenjuje utjecaj medijskih tekstova na doživljaj stvarnosti i oblikovanje identiteta primatelja.
HR SŠ C.1.2. Učenik analizira tekstove popularne i visoke kulture i njihov utjecaj na vlastiti kulturni identitet.
HR SŠ C.2.2. Učenik analizira tekstove iz hrvatske kulturne baštine i kulturnoga kruga i njihov utjecaj na vlastiti kulturni identitet.
HR SŠ C.3.2. Učenik analizira tekstove iz europske kulturne baštine i kulturnoga kruga i njihov utjecaj na hrvatski kulturni identitet.
HR SŠ C.4.2. Učenik prosuđuje povezanost vlastitoga i hrvatskoga kulturnog identiteta s određenim kulturnim krugom na temelju različitih tekstova.

3.1. PRVA ISPITNA CJELINA

Prvu ispitnu cjelinu *Čitanje, književnost i hrvatski jezik* čine zadatci zatvorenoga tipa kojima se ispituju razumijevanje književnoga i neknjiževnoga teksta, književnoteorijska i književnopovijesna znanja i pojmovi te jezična znanja i primjena ustroja hrvatskoga jezika.

Prvi dio prve ispitne cjeline sastoji se od zadataka uz šest polaznih tekstova: četiri književna i dva neknjiževna teksta.

3.1.1. Čitanje književnoga teksta

Čitanje književnoga teksta ispituje se lirskim pjesmama (jedna pjesma ili više pjesama) i ulomcima epskih i dramskih tekstova. Zadatcima koji se odnose na djela s popisa obvezatnih djela u predmetnome kurikulumu može se ispitivati i poznavanje djela u cjelini. Zadatcima koji se odnose na ostale polazne tekstove neće se ispitivati poznavanje djela u cjelini. Od četiriju književnih polaznih tekstova jedan će biti s popisa obvezatnih djela za cjelovito čitanje, a za preostala tri književna polazna teksta izvor može biti bilo koje književno djelo.

U tablici 4. naveden je popis obvezatnih književnih tekstova za cjelovito čitanje ishoda koji se ispituju.

Tablica 4. Čitanje književnoga teksta – obvezatni književni tekstovi

KNJIŽEVNI TEKSTOVI	RAZRADA OBRAZOVNIH ISHODA
Hrvatska književnost Držić, Marin, <i>Novela od Stanca</i> Gundulić, Ivan, <i>Dubravka</i> Kranjčević, Silvije Strahimir, izbor iz poezije Krleža, Miroslav, <i>Gospoda Glembajevi</i> Marinković, Ranko, <i>Kiklop</i> Matoš, Antun Gustav, <i>Camao, Cvijet sa raskršća, Kip domovine leta 188*</i> Mažuranić, Ivan, <i>Smrt Smail-age Čengića</i> Nator, Vladimir, izbor iz poezije Novak, Vjenceslav, <i>Posljednji Stipančići</i> Šenoa, August, <i>Prijan Lovro</i> Šimić, Antun Branko, izbor iz poezije Ujević, Tin, izbor iz poezije Svjetska književnost Baudelaire, Charles, izbor iz poezije Calderón de la Barca, Pedro, <i>Život je san</i> Camus, Albert, <i>Stranac</i> Dostojevski, Fjodor Mihajlovič, <i>Zločin i kazna</i>	• izdvojiti izravno navedene i osnovne podatke u tekstu • izdvojiti izravno navedenu temu teksta, namjenu i ideju teksta • izdvojiti izravno naveden uzrok i posljedicu • odrediti temu teksta • odrediti osnovnu misao teksta • odrediti značenje pojedinosti ili motiva za značenje teksta ili djela u cjelini • odrediti značenje riječi i izraza u kontekstu književnoga teksta ili djela • odrediti preneseno značenje riječi ili izraza u književnome tekstu ili djelu • protumačiti i parafrazirati eksplicitno ili implicitno značenje kraćega iskaza (rečenice, stiha ili replike) • odrediti upućivačke odnose u tekstu na temelju gramatičkih i logičkih poveznica • zaključiti na kojemu je strukturnom obrascu tekst organiziran ili kako obrazac utječe na značenje

KNJIŽEVNI TEKSTOVI	RAZRADA OBRAZOVNIH ISHODA
Svjetska književnost Goethe, Johann Wolfgang, <i>Patnje mladog Werthera</i> Kafka, Franz, <i>Preobražaj</i> Petrarca, Francesco, izbor iz poezije Shakespeare, William, <i>Hamlet</i> Sofoklo, <i>Antigona</i>	• zaključiti na koji način pojedine književne sastavnice (vrste i karakterizacija likova, ton teksta, način pripovijedanja, elementi radnje, atmosfera itd.) utječu na značenje teksta • zaključiti kako se u tekstu iskazuju obilježja književnopovijesnoga razdoblja u kojemu je tekst nastao • procijeniti kako struktura teksta utječe na njegovo značenje

3.1.2. Čitanje neknjiževnoga teksta

Čitanje neknjiževnoga teksta ispituje se na dvama neknjiževnim tekstovima koji pripadaju različitim tekstnim vrstama. Popis tekstnih vrsta i ishoda koji se ispituju u potpodručju Čitanje neknjiževnoga teksta nalazi se u tablici 5.

Tablica 5. Čitanje neknjiževnoga teksta

VRSTE TEKSTOVA	RAZRADA OBRAZOVNIH ISHODA
anketni obrazac, autobiografija, debata, diskusija, dnevnički zapis, enciklopedijski prikaz, esej, interpretacijski esej, intervju, izvješće, javni govor, kolumna, komentar, koncept, kritika, manifest, molba, motivacijsko pismo, pismo, polemika, popularni ili stručni članak, popularnokulturni tekst, poslovni razgovor, predavanje, prikaz, priopćenje, putopis, rasprava, raspravljajući esej, recenzija, referat, reklama, reportaža, sažetak, strip, tehnički ili objektivni opis, uputa, usporedni esej, vijest, znanstveno–popularni ili stručni članak, životopis	• izdvojiti izravno navedene informacije i podatke u tekstu (na razini riječi, izraza, brojčanih podataka ili rečenice) • pronaći informaciju koja upućuje na neki postupak ili odluku • izdvojiti izravno naveden uzrok i posljedicu • izdvojiti izravno navedenu usporedbu • odrediti namjenu teksta • odrediti temu teksta • utvrditi neizravno naveden uzrok i posljedicu • utvrditi izravno ili neizravno iskazanu osnovnu ideju teksta u skladu s namjenom teksta • parafrazirati manji dio teksta • odrediti značenje pojedinih riječi i izraza koji su karakteristični za funkcionalni stil i namjenu teksta • odrediti upućivačke odnose u tekstu na temelju gramatičkih i logičkih poveznica • zaključiti o svrsi ili značenju nekoga podatka u tablici, grafičkome prikazu i u različitim vrstama obrazaca • utvrditi stav autora teksta prema temi • razlikovati činjenice od stavova • odrediti čime autor podupire svoje stavove • zaključiti kako stilski postupci pridonose ostvarivanju namjene teksta • zaključiti kako struktura teksta pridonosi namjeni teksta • procijeniti kako stilski postupci kojima se autor koristi pridonose ostvarivanju namjene teksta • procijeniti kako struktura teksta pridonosi namjeni teksta • procijeniti točnost i vjerodostojnost teksta na temelju obilježja teksta (odabira jezika, povezanosti teme i strukture, izvora, grafičkih elemenata)

3.1.3. Teorija i povijest književnosti

Ova se cjelina sastoji od zadataka razumijevanja književnoteorijskih i književnopovijesnih pojmova i književnih sastavnica (likovi, način pripovijedanja, razvoj radnje i dr.). Zadatci mogu imati polazni sadržaj. Popis pojmova i obrazovnih ishoda naveden je u tablici 6.

Tablica 6. Teorija i povijest književnosti

POPIS POJMOVA	RAZRADA OBRAZOVNIH ISHODA
usmena pjesma, usmena predaja, jednostavni oblici, lirika, lirska poezija, lirske vrste, lirski oblici, ustroj lirske pjesme, motiv, pjesnička slika, ritam, rima, strofa, stih, tradicionalni hrvatski stihovi, vrste i oblici moderne poezije, struktura moderne lirske pjesme, pjesma u prozi ep, poema, spjev, epske vrste u stihu, proza, tema, pripovjedač, fabula, kompozicija, karakterizacija likova, tipologija likova, pripovijest, roman, novela, pripovjedni postupci moderne proze, moderni roman, moderna pripovijetka, moderna novela drama, kazalište, tragedija, komedija, pastoral, moderna drama, ustroj dramskoga teksta, dramski sukob, dramska napetost, dramski lik, čin, prizor ili slika, dramski dijalog, dramski monolog, didaskalije antička književnost, srednjovjekovna književnost, humanizam, predrenesansa, renesansa, barok, klasicizam, predromantizam, romantizam, realizam, modernizam, ekspresionizam, suvremena književnost	• navesti podatke o književnim djelima, književnopovijesnim razdobljima i književnicima • odrediti značenje književnopovijesnih i književnoteorijskih pojmova • zaključiti o obilježjima književnopovijesnih razdoblja • zaključiti o obilježjima književnopovijesnoga razdoblja, književnoteorijskim pojmovima i sastavnicama književnoga teksta na temelju primjera • svrstati primjere iz književnih tekstova u književno djelo, književnopovijesno razdoblje ili prema književnoteorijskim pojmovima * Napomena: Obrazovni ishodi vezani su uz obvezatna književna djela navedena u tablici 4. Čitanje književnoga teksta – obvezatni književni tekstovi i djela propisana predmetnim kurikulumom prema ishodu SŠ HJ B.3.2. (<i>Biblija</i>, Homerovi epovi <i>Ilijada</i> i <i>Odiseja</i>, odabrani srednjovjekovni nacionalni epovi, <i>Eneida</i> Publja Vergilija Marona, <i>Judita</i> Marka Marulića, <i>Osman</i> Ivana Gundulića).

3.1.4. Hrvatski jezik

Ova ispitna cjelina sastoji se od zadataka ustroja hrvatskoga jezika i zadatka primjene ustroja hrvatskoga jezika. Pojmovi i ishodi koji se ispituju u cjelini *Hrvatski jezik* navedeni su u tablici 7.

Tablica 7. Ustroj hrvatskoga jezika i primjena ustroja hrvatskoga jezika

POJMOVI	RAZRADA OBRAZOVNIH ISHODA
pisanje vlastitih imena, pisanje određenih i neodređenih pridjeva, pisanje brojeva, pisanje složenih glagolskih oblika, pisanje pravopisnih znakova na razini rečenice, pravila citiranja, pisanje glasova u dodiru glasovni i naglasni sustav hrvatskoga standardnog jezika, artikulacijska i akustička obilježja glasova, fonološki i morfološki uvjetovane glasovne promjene u kontekstu riječi, govorni i pisani oblik jezika (pisanje glasova i suglasničkih skupina), prozodijski sustav morfemska analiza, oblici riječi, gramatičke kategorije riječi, vrste riječi, tvorbeni načini, tvorbeni načini rečenica kao sintaktička i komunikacijska jedinica, riječ kao morfološka i sintaktička jedinica, nezavisni i zavisni rečenični članovi, vrste sintagmi prema ulozi zavisne sastavnice i gramatičke veze među sastavnicama sintagme, sintaktička služba i značenje promjenjivih i nepromjenjivih riječi u rečenici, apsolutna i relativna upotreba glagolskih vremena i načina, subjektivno–predikatna sročnost, morfosintaktička obilježja promjenjivih i nepromjenjivih riječi, nezavisnosložene, zavisnosložene i višestruko složene rečenice, neobilježeni, obilježeni i obvezatni red riječi, položaj nenaglasnica u obvezatnom redu riječi, linearna i paralelna tekstna veza i tekstna vezna sredstva na primjerima (konektori, modifikatori), tekst i diskurs leksičko–semantički odnosi, metafora i metonimija, denotativno i konotativno značenje, leksička točnost, vrste rječnika, leksičko posuđivanje, prostorna, vremenska i funkcionalna raslojenost leksika, onomastika, frazeologija, leksikografski članak, hrvatski standardni jezik, hrvatska narječja, povijesni razvoj hrvatskoga jezika i pisma	• primijeniti pravilo jezičnoga ustroja na primjeru • svrstati jezični primjer u odgovarajuću jezičnu kategoriju • svrstati jezični primjer prema pravilima jezičnoga ustroja • zaključiti o pravilu jezičnoga ustroja na temelju primjera • izdvojiti pogrešku u jezičnome primjeru na temelju poznavanja pravila jezičnoga ustroja • točno upotrijebiti riječ ili izraz u kontekstu • opisati značenje riječi ili izraza na temelju primjera • opisati povijesni razvoj hrvatskoga jezika i pisma

3.2. DRUGA ISPITNA CJELINA

3.2.1. Sažetak

Pristupnik piše sažetak polaznoga teksta. Procjenjuje važnost informacija te navodi osnovne misli i važne pojedinosti kojima se te misli razrađuju i podupiru. Pristupnik svojim riječima reducira izvorni tekst na njegove bitne dijelove koristeći se ključnim riječima iz polaznoga teksta. Sažetak je objektivan tekst pa se u njemu ne iznose mišljenja, stavovi i komentari povezani s polaznim tekstom. Sažetak donosi ukupno **18 bodova** i treba imati **200 – 250 riječi**.

Popis obilježja polaznih tekstova na kojima se ispituje pisanje sažetka i ishodi koji se njime ispituju navedeni su u tablici 8.

Tablica 8. Pisanje sažetka

POLAZNI TEKST	RAZRADA OBRAZOVNIH ISHODA
Polazni tekst za pisanje sažetka ima sljedeća obilježja: • neknjiževni tekst • duljina približno 600 – 800 riječi • općedruštvena tematika (npr. društvene mreže, reklame, sport, slobodno vrijeme, zdravlje, znanstveno–popularne teme, školovanje i karijera, zaštita okoliša, hrana, suvremene tehnologije) • izražen jasan autorov stav • tekst sadrži više od jedne osnovne misli i više pojedinosti kojima se podupiru osnovne misli.	• odrediti temu teksta • odrediti namjenu teksta • odrediti autorov stav • izdvojiti osnovne misli • izdvojiti važne pojedinosti kojima se podupiru osnovne misli • razlikovati važne od manje važnih informacija • parafrazirati i pisati svojim riječima • primjenjivati norme hrvatskoga standardnog jezika • povezati misli u jasan i koherentan tekst

3.3. TREĆA ISPITNA CJELINA

3.3.1. Školski esej

U ovoj ispitnoj cjelini ispituje se pisanje školskoga eseja. U školskome eseju pristupnik iznosi svoje znanje i spoznaje o književnim djelima na temelju teorije književnosti i povijesti književnosti. Pokazuje cjelovito razumijevanje književnih djela s popisa obvezatnih tekstova.

Na državnoj maturi 2026./2027. piše se interpretacijski školski esej⁶.

U interpretacijskome eseju pristupnik iznosi svoje spoznaje o književnosti i pokazuje razumijevanje književnih djela u cjelini tako da na polazno pitanje odgovara središnjom tvrdnjom koju argumentira na temelju analize zadanoga ulomka i na temelju poznavanja svih sastavnica djela u cjelini.

U tablici 9. naveden je popis obvezatnih književnih djela na temelju kojih se može ispitivati pisanje školskoga eseja i ishodi koji se ispituju u ispitnoj cjelini pisanja školskoga eseja.

Tablica 9. Pisanje školskoga eseja

POPIS OBVEZATNIH KNJIŽEVNIH DJELA	RAZRADA OBRAZOVNIH ISHODA
Hrvatska književnost Držić, Marin, <i>Novela od Stanca</i> Gundulić, Ivan, <i>Dubravka</i> Kranjčević, Silvije Strahimir, izbor iz poezije Krleža, Miroslav, <i>Gospoda Glembajevi</i> Marinković, Ranko, <i>Kiklop</i> Matoš, Antun Gustav, izbor iz novela Mažuranić, Ivan, <i>Smrt Smail-age Čengića</i> Nator, Vladimir, izbor iz poezije Novak, Vjenceslav, <i>Posljednji Stipančići</i> Šenoa, August, <i>Prijan Lovro</i> Šimić, Antun Branko, izbor iz poezije Ujević, Tin, izbor iz poezije Svjetska književnost Baudelaire, Charles, izbor iz poezije Calderón de la Barca, Pedro, <i>Život je san</i> Camus, Albert, <i>Stranac</i> Dostojevski, Fjodor Mihajlovič, <i>Zločin i kazna</i> Goethe, Johann Wolfgang, <i>Patnje mladog Werthera</i> Kafka, Franz, <i>Preobražaj</i> Petrarca, Francesco, izbor iz poezije Shakespeare, William, <i>Hamlet</i> Sofoklo, <i>Antigona</i>	Interpretacijski esej • oblikovati jasnu tvrdnju i ključne argumente koji su važni za esejski zadatak • uspoređivati, povezivati, zaključivati, obrazlagati i procjenjivati, citirati, parafrazirati i oprimjerivati kako bi se razradili ključni argumenti • izdvojiti tematske, strukturne i stilske posebnosti zadanoga ulomka i povezati ih s djelom u cjelini • objasniti temu, ideju, strukturu i stilska obilježja književnoga djela u kontekstu književnopovijesnoga razdoblja u kojemu je nastalo • oblikovati tekst koji ima uvod, razradu i zaključak koji su jasno, logično i smisleno povezani • organizirati središnji dio teksta u odlomke • upotrebljavati rječnik primjeren stilu školskoga eseja i rasponu • upotrebljavati književnoteorijske i književnopovijesne pojmove • primjenjivati jezičnu normu hrvatskoga standardnog jezika

Iz tablice 9. svake se školske godine odabire i objavljuje popis književnih djela koja se mogu ispitivati pisanjem školskoga eseja.

U školskoj godini 2026./2027. mogu se ispitivati sljedeća književna djela:

1. Camus, Albert, *Stranac*
2. Dostojevski, Fjodor Mihajlovič, *Zločin i kazna*
3. Držić, Marin, *Novela od Stanca*
4. Matoš, Antun Gustav, izbor iz novela (*Camao, Cvijet sa raskršća, Kip domovine leta 188**)
5. Shakespeare, William, *Hamlet*
6. Šimić, Antun Branko, izbor iz poezije.

4. OPIS VREDNOVANJA

Tri ispitne cjeline od kojih se ispit iz Hrvatskoga jezika sastoji ispituju se u dva dijela, što znači da se ispit provodi u dva dana. Prvi dan provedbe ispituju se *Čitanje, književnost i hrvatski jezik i Sažetak*, a drugi dan provedbe ispituje se *Školski esej*.

Pristupnik mora pristupiti obama dijelovima ispita koji se zasebno provode. Kako bi položio ispit iz Hrvatskoga jezika, pristupnik mora ostvariti minimalan prag prolaznosti u obama dijelovima ispita.

4.1. VREDNOVANJE ISPITNE CJELINE

ČITANJE, KNJIŽEVNOST I HRVATSKI JEZIK

Ova se ispitna cjelina sastoji od ukupno 58 zadataka višestrukoga izbora. Svaki točan odgovor donosi jedan bod. Ukupno je moguće ostvariti 62 boda jer se 58. zadatak sastoji od 5 čestica.

4.2. VREDNOVANJE ISPITNE CJELINE SAŽETAK

Sažetak se boduje s **9 bodova**. Postupkom ponderiranja taj se broj množi s 2 te je moguće ostvariti ukupno **18 bodova**. Sažetak treba imati **200 – 250** riječi. Sažetak se vrednuje s obzirom na sljedeće tri sastavnice:

1. sadržaj
2. organizaciju teksta i stil
3. jezičnu točnost.

U svakoj je sastavnici moguće ostvariti najviše **3** boda.

U tablici 10. prikazana je ljestvica za bodovanje sažetka te su navedene sastavnice i opis postignuća u pojedinoj bodovnoj kategoriji.

Tablica 10. Ljestvica za bodovanje sažetka

BROJ BODOVA	SADRŽAJ	ORGANIZACIJA TEKSTA I STIL	JEZIČNA TOČNOST
3	Navedeni su opći podatci o tekstu (ime autora, naslov teksta). Određeni su tema i namjena teksta te autorov stav o temi. Izdvojene su osnovne misli i važne pojedinosti kojima se podupiru osnovne misli. Ne navode se suvišne pojedinosti. Osnovne su misli oblikovane vlastitim riječima, a samo su ključne riječi prenesene iz polaznoga teksta.	Sažetak se sastoji od uvoda, razrade i zaključka. U razradi teksta osnovne su misli iznesene jasnim i logičnim slijedom s obzirom na smisao polaznoga teksta. Pojedinosti su logično povezane s osnovnim mislima. Povezanost teksta postiže se upotrebom veznih sredstava. Sažetak je napisan objektivno, jasnim jezikom i primjerenim stilom.	Sažetak je pravopisno, gramatički i leksički točan.
2	Navedeni su samo neki opći podatci o tekstu. Tema, namjena i autorov stav određeni su vrlo općenito. Izdvojene su samo neke osnovne misli i samo neke važne pojedinosti kojima se podupiru osnovne misli. Neke su pojedinosti navedene kao osnovne misli ili je navedeno mnogo suvišnih pojedinosti. Osnovne misli djelomično su oblikovane vlastitim riječima. Uz ključne riječi iz polaznoga teksta preneseni su i drugi izrazi.	Sažetak se sastoji od uvoda, razrade i zaključka, ali uvod i zaključak nisu u potpunosti logično povezani s razradom. U razradi teksta osnovne su misli uglavnom iznesene jasno i logično s obzirom na smisao polaznoga teksta. Pojedinosti nisu uvijek logično povezane s osnovnim mislima. Povezanost teksta uglavnom se postiže upotrebom veznih sredstava. Sažetak je napisan uglavnom objektivno, jasnim jezikom i primjerenim stilom.	Sažetak je uglavnom pravopisno, gramatički i leksički točan.
1	Tekst je prepričan bez sažimanja. Navedeni su samo neki opći podatci o tekstu. Tema, namjena i autorov stav nejasno su određeni. Izdvojena je samo jedna osnovna misao i niz nepovezanih i nevažnih pojedinosti. Osnovna misao ili misli uglavnom su oblikovane riječima izravno prenesenima iz polaznoga teksta.	Sažetku nedostaje uvod ili zaključak. U razradi teksta osnovne su misli iznesene djelomično jasno i logično s obzirom na smisao polaznoga teksta. Pojedinosti su samo navedene i djelomično su logično povezane s osnovnim mislima. Povezanost teksta rijetko se postiže upotrebom veznih sredstava. U dijelovima teksta koji se navodi vlastitim riječima upotrijebljene su riječi ili izrazi primjereni stilu.	Sažetak je djelomično pravopisno, gramatički i leksički točan.
0	Ne određuje se tema, namjena teksta i autorov stav i ne izdvaja se nijedna osnovna misao. Navedene su uglavnom nevažne pojedinosti. Veći dio sažetka prepisan je iz polaznoga teksta.	Sažetak nije trodjelno strukturiran. U razradi teksta nisu iznesene osnovne misli. Pojedinosti koje su iznesene nisu povezane s osnovnim mislima. Povezanost teksta ne postiže se upotrebom veznih sredstava. Upotrebljavaju se riječi i izrazi koji nisu primjereni temi i stilu.	Sažetak je pravopisno, gramatički i leksički netočan.

Posebne situacije u vrednovanju

Sažetak se neće vrednovati:

- ako pristupnik nije odgovorio na zadane smjernice, tj. ako je zadatak neispunjen (da bi se sažetak vrednovao, pristupnik mora ostvariti barem jedan bod u sastavnici *sadržaj*)
- ako nema dovoljan broj riječi (dopušteno je odstupanje 10 % od donje granice zadanoga broja riječi)
- ako ima prevelik broj riječi (dopušteno je odstupanje 10 % od gornje granice zadanoga broja riječi)
- ako je sažetak napisan potpuno nečitkim rukopisom
- ako je sažetak napisan velikim tiskanim slovima.

4.3. VREDNOVANJE ISPITNE CJELINE ŠKOLSKI ESEJ

Školski se esej boduje s **15 bodova**. Postupkom ponderiranja taj se broj množi s 2 te je moguće ostvariti ukupno **30 bodova**. Esaj treba imati najmanje **440** riječi. Vrednuje se s obzirom na pet sastavnica koje proizlaze iz odgojno-obrazovnih ishoda za školski esej:

1. središnja tvrdnja
2. argumentacija
3. povezanost teksta
4. upotreba rječnika
5. pravopisna i gramatička točnost.

U svakoj je sastavnici moguće ostvariti najviše **3** boda.

U tablici 11. prikazana je ljestvica za bodovanje školskoga eseja i navedene su sastavnice te opis postignuća.

Interpretacijski esej

Tablica 11. Ljestvica za bodovanje školskoga eseja

SREDIŠNJA TVRDNJA	
3	Središnja tvrdnja eseja (fokus, osnovna ideja) kojom se odgovara na polazno pitanje jasna je, točna i pokazuje temeljito poznavanje i razumijevanje djela u cjelini. U razradi središnje tvrdnje iznose se samo oni podatci koji su povezani s esejskim zadatkom. Središnji je dio eseja u potpunosti usmjeren na esejski zadatak.
2	Središnja je tvrdnja točna, no općenita je i upućuje na površno poznavanje i razumijevanje djela u cjelini. U razradi središnje tvrdnje iznose se neki podatci koji nisu povezani s esejskim zadatkom. Središnji je dio eseja uglavnom usmjeren na esejski zadatak. / Središnja je tvrdnja nejasna ili izostaje, ali se u središnjemu dijelu eseja iznose samo oni podatci koji su povezani s esejskim zadatkom, tj. središnji je dio eseja u potpunosti usmjeren na esejski zadatak.
1	Središnja je tvrdnja vrlo općenita i upućuje na površno poznavanje i razumijevanje djela u cjelini te može imati sadržajne netočnosti. U razradi središnje tvrdnje iznose se podatci koji nisu povezani s esejskim zadatkom. Središnji je dio eseja samo djelomično usmjeren na esejski zadatak.
0	Školski esej nema razrađenu središnju tvrdnju. U eseju se ne odgovara na zadane smjernice.
ARGUMENTACIJA	
3	Navedena su dva ili tri argumenta kojima se jasno obrazlaže središnja tvrdnja. Svaki je argument temeljito objašnjen i potkrijepljen pojedinostima (citatima, parafrazama i primjerima) kojima se pokazuje temeljito poznavanje i razumijevanje djela u cjelini. Argumentacija središnje tvrdnje temelji se na sadržajnoj i stilskoj analizi zadanoga ulomka te povezivanju s književnopovijesnim kontekstom. Određuje se uloga ulomka za smisao djela u cjelini.
2	Navedena su dva ili tri općenita argumenta kojima se samo djelomično obrazlaže središnja tvrdnja. Argumenti su djelomično objašnjeni i potkrijepljeni pojedinostima (citatima, parafrazama i primjerima) kojima se pokazuje općenito poznavanje i razumijevanje djela u cjelini. Argumentacija središnje tvrdnje temelji se na djelomičnoj analizi zadanoga ulomka i povezivanju s književnopovijesnim kontekstom. Površno se određuje uloga ulomka za smisao djela u cjelini.
1	Naveden je samo jedan razrađen argument ili su navedena dva ili tri argumenta koji su slabo razrađeni i potkrijepljeni pojedinostima (citatima, parafrazama i primjerima), pri čemu se pokazuje vrlo površno poznavanje i razumijevanje djela u cjelini. Argumentacija središnje tvrdnje temelji se na površnoj analizi zadanoga ulomka. Izostaje povezivanje s književnopovijesnim kontekstom ili je ono vrlo površno. Ne određuje se ili se pogrešno određuje uloga ulomka za smisao djela u cjelini.
0	Izostala je argumentacija središnje tvrdnje.
POVEZANOST TEKSTA	
3	Esej se sastoji od uvoda, razrade i zaključka koji su povezani tako da čitatelju omogućuju praćenje središnje tvrdnje koja se argumentima razrađuje u eseju. Argumenti navedeni u razradi eseja raspoređeni su u odlomke koji su jasno, logično i smisleno strukturirani. Povezanost teksta postiže se gotovo u potpunosti upotrebom jezičnih sredstava koja pridonose povezanosti teksta.
2	Esej se sastoji od uvoda, razrade i zaključka koji nisu jasno povezani tako da čitatelju u potpunosti omogućuju praćenje središnje tvrdnje koja se argumentima razrađuje u eseju. Argumenti navedeni u razradi eseja raspoređeni su u odlomke koji nisu potpuno jasno, logično i smisleno strukturirani. Povezanost teksta postiže se djelomično.
1	Esej se sastoji od uvoda, razrade i zaključka, no uvod i zaključak vrlo su općeniti i gotovo uopće ne prate središnju tvrdnju. Argumenti navedeni u razradi eseja raspoređeni su u odlomke koji nisu jasno, logično i smisleno strukturirani. Postiže se tek površna povezanost teksta.
0	Esej nije organiziran u tri dijela. Središnji dio eseja nije strukturiran. Esej se sastoji od niza nepovezanih rečenica.

UPOTREBA RJEČNIKA	
3	Raspon rječnika širok je i primjeren stilu školskoga eseja. Dosljedno se i točno upotrebljavaju književnopovijesni i književnoteorijski pojmovi. Riječi i izrazi iz općega rječnika točno se upotrebljavaju.
2	Raspon rječnika zadovoljavajući je i uglavnom primjeren stilu školskoga eseja. Djelomično se i točno upotrebljavaju književnopovijesni i književnoteorijski pojmovi. Riječi i izrazi iz općega rječnika uglavnom se točno upotrebljavaju.
1	Raspon rječnika ograničen je i uglavnom nije primjeren stilu školskoga eseja. Rijetko se upotrebljavaju književnopovijesni i književnoteorijski pojmovi, uglavnom se upotrebljava opći rječnik. Riječi i izrazi iz općega rječnika djelomično se točno upotrebljavaju.
0	Raspon rječnika nije zadovoljavajući i nije primjeren stilu školskoga eseja. Ne upotrebljavaju se književnoteorijski i književnopovijesni pojmovi. Riječi i izrazi iz općega rječnika netočno se upotrebljavaju.
PRAVOPIŠNA I GRAMATIČKA TOČNOST	
3	Esej je pravopisno i gramatički točan.
2	Esej je uglavnom pravopisno i gramatički točan.
1	Esej je djelomično pravopisno i gramatički točan.
0	Esej je pravopisno i gramatički netočan.

Posebne situacije u vrednovanju

Esej se neće vrednovati:

- ako pristupnik nije odgovorio na zadane smjernice, tj. ako je zadatak neispunjen (da bi se školski esej vrednovao, pristupnik mora ostvariti barem jedan bod u sastavnici *središnja tvrdnja*)
- ako esej nema dovoljan broj riječi (dopušteno je odstupanje 10 % od donje granice zadanoga broja riječi)
- ako je esej napisan potpuno nečitkim rukopisom
- ako je esej napisan velikim tiskanim slovima.

5. TEHNIČKI OPIS ISPITA

U ovome poglavlju prikazani su trajanje ispita, izgled i način rješavanja ispita te pribor za rješavanje ispita.

5.1. TRAJANJE ISPITA

Svaka od triju ispitnih cjelina ispituje se jednom ispitnom knjižicom. Prva ispitna cjelina (*Čitanje, književnost i hrvatski jezik*) provodi se zajedno s drugom ispitnom cjelinom (*Sažetak*). Provedba prve ispitne cjeline traje 100 minuta, a druge ispitne cjeline 80 minuta. Provedba treće ispitne cjeline (*Školski esej*) traje 160 minuta. U tablici 12. prikazani su trajanje ispita prema ispitnim cjelinama i vrijeme provedbe.

Tablica 12. Trajanje ispita prema ispitnim cjelinama i vrijeme provedbe

ISPITNA CJELINA		TRAJANJE	VRIJEME PROVEDBE
Prva ispitna cjelina	Čitanje, književnost i hrvatski jezik	100 minuta	provedba u istome danu
Druga ispitna cjelina	Sažetak	80 minuta	
Treća ispitna cjelina	Školski esej	160 minuta	provedba u drugome danu
UKUPNO		340 MINUTA	

Vremenik provedbe ispita objavljen je na mrežnoj stranici Nacionalnoga centra za vanjsko vrednovanje obrazovanja (www.ncvvo.hr).

5.2. IZGLED ISPITA I NAČIN RJEŠAVANJA ISPITA

Prva ispitna cjelina: Čitanje, književnost i hrvatski jezik

Pristupnik dobiva sigurnosnu vrećicu u kojoj se nalaze svi ispitni materijali.

Uz ispitne materijale pristupnik u sigurnosnoj vrećici dobiva i identifikacijske naljepnice i sigurnosnu vrećicu za povrat.

Pristupnik treba pažljivo pročitati opće upute i upute za rješavanje zadataka. Na zadatke se odgovara u ispitnoj knjižici, ali se odgovori **obvezatno** moraju označiti znakom X na listu za odgovore.

Druga ispitna cjelina: Sažetak

Pristupnik dobiva sigurnosnu vrećicu u kojoj se nalaze svi ispitni materijali.

Uz ispitne materijale pristupnik u sigurnosnoj vrećici dobiva i identifikacijske naljepnice i sigurnosnu vrećicu za povrat.

Pristupnik treba pažljivo pročitati opće upute i upute za pisanje sažetka te zadatak za pisanje sažetka. Pristupnik piše sažetak zadanoga teksta prema smjernicama navedenima u zadatku za pisanje sažetka.

Pristupnik se može koristiti listom za koncept tijekom pisanja, no sažetak mora čitko napisati u ispitnu knjižicu za pisanje sažetka.

Treća ispitna cjelina: Školski esej

Pristupnik dobiva sigurnosnu vrećicu u kojoj se nalaze ispitni materijali.

Pristupnik zadatak za pisanje školskoga eseja dobiva u ispitnoj prostoriji neposredno prije početka pisanja.

Pristupnik u sigurnosnoj vrećici dobiva i identifikacijske naljepnice i sigurnosnu vrećicu za povrat.

Pristupnik treba pažljivo pročitati opće upute i upute za pisanje školskoga eseja koje se nalaze u ispitnoj knjižici te zadatak za pisanje školskoga eseja.

Pristupnik se može koristiti listom za koncept tijekom pisanja, no mora školski esej čitko napisati u ispitnu knjižicu za pisanje školskoga eseja.

5.3. PRIBOR

Tijekom pisanja svih dijelova ispita dopuštena je upotreba isključivo kemijske olovke kojom se piše plavom ili crnom bojom.

6. PRIMJERI ZADATAKA

U ovome su poglavlju navedeni primjeri zadataka. Ispit iz Hrvatskoga jezika sastoji se od zadataka zatvorenoga tipa (zadatci višestrukoga izbora) i zadataka otvorenoga tipa (zadatci pisanja – sažetak i esej).

Uz svaki primjer zadatka navedeni su uputa za rješavanje zadatka, točan odgovor, obrazovni ishod koji se tim zadatkom ispituje i način bodovanja.

6.1. PRIMJERI ZADATAKA VIŠESTRUKOGA IZBORA

Zadatak višestrukoga izbora sastoji se od upute u kojoj je opisan način rješavanja zadatka i koja je zajednička svim zadatcima toga tipa u nizu, pitanja te četiriju ponuđenih odgovora od kojih je samo jedan točan.

Uputa za rješavanje zadataka višestrukoga izbora glasi:

U zadatcima višestrukoga izbora od više ponuđenih odgovora samo je **jedan** točan.

Točan odgovor morate označiti znakom X na listu za odgovore.

Točan odgovor donosi jedan bod.

Čitanje književnoga teksta

U zadatcima višestrukoga izbora od više ponuđenih odgovora samo je **jedan** točan.

Točan odgovor morate označiti znakom X na listu za odgovore.

Točan odgovor donosi jedan bod.

Mladić

Ja poznam bol mladića
 koji pobjednički pjev iz svoga izmučenog srca
 u jutro pjeva
 sa željom da sva srca s njegovim zatrepce
 i da se osluškujući glave prignu
 u ćutanje i slatki zaborav
 Al pjev mladića nečuven od ljudi
 padne natrag
 u njegovu ćutljivu samoću
 Ja poznam očaj blijed i bolesno zelenkast
 s pogledom u prazna lica ljudi u sivomu zraku
 i sa strahom ispred crnog bezdana u duši
 Ja poznam ponos mrk i tvrd
 sa smjelim uspravljenim korakom što gazi
 i s uhom koje iznutra
 glas svoga boga sluša

Antun Branko Šimić

U kojemu je od sljedećih primjera iskazano da je pjevanje mladićev unutarnji imperativ?

- A.** sa željom da sva srca s njegovim zatrepce
- B.** i da se osluškujući glave prignu
- C.** i sa strahom ispred crnog bezdana u duši
- D.** glas svoga boga sluša

TOČAN ODGOVOR: D. glas svoga boga sluša

OBRAZOVNI ISHOD: odrediti preneseno značenje riječi ili izraza u književnome tekstu

BODOVANJE: 1 bod – točan odgovor; 0 bodova – netočan odgovor, odgovor nije označen ili je označeno više odgovora

Čitanje neknjiževnoga teksta

U zadatcima višestrukoga izbora od više ponuđenih odgovora samo je **jedan** točan.

Točan odgovor morate označiti znakom X na listu za odgovore.

Točan odgovor donosi jedan bod.

Obavijest kupcima

3. travnja 2020.

S obzirom na nedavno povlačenje proizvoda Keks za djecu s okusom mrkve 200 g tvrtke Dječja hrana d.o.o. (rok trajanja do 5. rujna 2020. i rok trajanja do 15. listopada 2020.), molimo kupce da provjere jesu li kupili navedeni proizvod. Kupci mogu proizvod vratiti u našu trgovinu Zdravljak d.o.o., gdje će im biti osiguran povrat novca ili zamjenski proizvod. Keksi s drugim rokovima trajanja ispravni su.

Putem međunarodnog sustava Brzog uzbunjivanja za hranu i hranu za životinje (RASFF) zaprimljena je obavijest iz Europske komisije zbog sumnje u prisutnost povećanog sadržaja akrilamida (akrilamid je tvar koja prirodno nastaje u hrani koja se pripravlja na temperaturama iznad 120 °C prilikom pečenja, roštiljanja, prženja itd.), tj. radi se o određenoj užeglosti.

S obzirom na to da se radi o proizvodu za djecu, dopuštena je iznimno niska razina spomenute tvari, a kako su kontrole stroge – kontrolne službe reagiraju i na najmanja odstupanja.

Kad je upućena obavijest kupcima?

- A.** neposredno nakon proizvodnje keksa
- B.** nakon isteka roka trajanja keksa
- C.** prije puštanja keksa u prodaju
- D.** nakon što je dio keksa prodan

TOČAN ODGOVOR: D. nakon što je dio keksa prodan

OBRAZOVNI ISHOD: utvrditi neizravno naveden uzrok i posljedicu

BODOVANJE: 1 bod – točan odgovor; 0 bodova – netočan odgovor, odgovor nije označen ili je označeno više odgovora

Teorija i povijest književnosti

U zadacima višestrukoga izbora od više ponuđenih odgovora samo je **jedan** točan.

Točan odgovor morate označiti znakom X na listu za odgovore.

Točan odgovor donosi jedan bod.

Koji dramski junak izgovara sljedeće rečenice?

Daj da vidim (Uzima lubanju.) – Jao, jadni Yorick! – Poznavao sam ga, Horacije.

- A. Hamlet
- B. Klaudije
- C. Laert
- D. Polonije

TOČAN ODGOVOR: A. Hamlet

OBRAZOVNI ISHOD: navesti podatke o književnim djelima, književnopovijesnim razdobljima i književnicima

BODOVANJE: 1 bod – točan odgovor; 0 bodova – netočan odgovor, odgovor nije označen ili je označeno više odgovora

Ustroj hrvatskoga jezika

U zadacima višestrukoga izbora od više ponuđenih odgovora samo je **jedan** točan.

Točan odgovor morate označiti znakom X na listu za odgovore.

Točan odgovor donosi jedan bod.

Koja je od podcrtanih riječi u sljedećoj rečenici pravopisno točna?

Njegov povjesni roman odlično je ocjenjen u svim kritikama zbog razolikih pripovjednih postupaka već u prvome djelu romana.

- A. povjesni
- B. ocjenjen
- C. pripovjednih
- D. djelu

TOČAN ODGOVOR: C. pripovjednih

OBRAZOVNI ISHOD: izdvojiti pogrešku u jezičnome primjeru na temelju poznavanja pravila jezičnoga ustroja

BODOVANJE: 1 bod – točan odgovor; 0 bodova – netočan odgovor, odgovor nije označen ili je označeno više odgovora

Primjena ustroja hrvatskoga jezika

U zadatku višestrukoga izbora s nadopunjavanjem (58.1. – 58.5.) samo je **jedan** odgovor točan.

Točan odgovor morate označiti znakom X na listu za odgovore.

Svaki točan odgovor donosi jedan bod. U zadatku višestrukoga izbora s nadopunjavanjem (58.1. – 58.5.) moguće je ostvariti 5 bodova.

58. Priče o glazbenicima često su jednako zanimljive (1.)_____ i njihova glazba. Primjerice, džez-glazbenici (2.)_____ rado viđeni u klubovima, dok se danas u kafićima sluša pop-glazba. Mladi dobro poznaju (3.)_____ glazbene žanrove (4.)_____ je među njima malo onih koji su glazbeno obrazovani. Čak su i čupavi rokeri pomalo zastarjeli, s onim gitarama koje im vise (5.)_____ vratu.

58.1.

- A. kao
- B. naime
- C. stoga
- D. utoliko

TOČAN ODGOVOR: A. kao

OBRAZOVNI ISHOD: točno upotrijebiti riječ ili izraz u kontekstu (prema pravopisnim, gramatičkim i leksičkim normama)

BODOVANJE: 1 bod – točan odgovor; 0 bodova – netočan odgovor, odgovor nije označen ili je označeno više odgovora

58.2.

- A. bihu
- B. bijahu
- C. bješe
- D. budu

TOČAN ODGOVOR: B. bijahu

OBRAZOVNI ISHOD: točno upotrijebiti riječ ili izraz u kontekstu (prema pravopisnim, gramatičkim i leksičkim normama)

BODOVANJE: 1 bod – točan odgovor; 0 bodova – netočan odgovor, odgovor nije označen ili je označeno više odgovora

58.3.

- A. bilokakve
- B. ikakve
- C. kojekakve
- D. svakakve

TOČAN ODGOVOR: C. kojekakve**OBRAZOVNI ISHOD:** točno upotrijebiti riječ ili izraz u kontekstu (prema pravopisnim, gramatičkim i leksičkim normama)**BODOVANJE:** 1 bod – točan odgovor; 0 bodova – netočan odgovor, odgovor nije označen ili je označeno više odgovora**58.4.**

- A. budući
- B. no međutim
- C. premda
- D. zato jer

TOČAN ODGOVOR: C. premda**OBRAZOVNI ISHOD:** točno upotrijebiti riječ ili izraz u kontekstu (prema pravopisnim, gramatičkim i leksičkim normama)**BODOVANJE:** 1 bod – točan odgovor; 0 bodova – netočan odgovor, odgovor nije označen ili je označeno više odgovora**58.5.**

- A. prema
- B. pri
- C. po
- D. o

TOČAN ODGOVOR: D. o**OBRAZOVNI ISHOD:** točno upotrijebiti riječ ili izraz u kontekstu (prema pravopisnim, gramatičkim i leksičkim normama)**BODOVANJE:** 1 bod – točan odgovor; 0 bodova – netočan odgovor, odgovor nije označen ili je označeno više odgovora

6.2. PRIMJERI ZADATAKA OTVORENOGA TIPRA

6.2.1. Sažetak

Zadatak pisanja sažetka sastoji se od upute, polaznoga teksta i smjernica za pisanje sažetka. U ovome poglavlju nalazi se primjer zadatka za pisanje sažetka.

Uputa

Pročitajte polazni tekst. Sažetak oblikujte kao zaokruženu cjelinu s uvodom, razradom i zaključkom. Pazite da Vaš sažetak bude pravopisno, gramatički i leksički točan. U sažetak morate uvrstiti sve smjernice.

Sažetak mora imati **200 – 250** riječi.

Polazni tekst**Jelena Milić, *Je li odzvonilo klasičnim kućama?***

Montažne kuće jedna su od opcija koje razmatraju brojne mlade obitelji prije podizanja vlastitoga doma. Ako vam se montažne kuće čine idealnim izborom s obzirom na vaše želje i mogućnosti, ovo su podatci koje trebate znati.

Ako niste već upoznati s montažnim kućama, sigurno ste se zapitali po čemu su one bolji odabir od klasičnih kuća. Podizanje montažne kuće puno je brže u odnosu na klasičnu gradnju, što je zasigurno glavna prednost montažnih kuća u odnosu na zidane kuće. Naime, montažne se kuće „sastavljaju” na pripremljenu temelju, a zidovi su ti koji su unaprijed izrađeni u tvornici. Prozori, vrata, krov i ostali elementi ugrađuju se slično kao i kod klasičnih zidanih kuća. Prema iskustvima ljudi koji su se odlučili na izradu montažne kuće, taj proces u normalnim uvjetima traje oko dva mjeseca, dok izgradnja klasične kuće u idealnim uvjetima traje godinu dana, no često i puno dulje. Druga prednost leži u tome što cijeli projekt radi i realizira tvrtka koju ste odabrali, dok pri klasičnoj izgradnji trebate surađivati i s građevinskom tvrtkom, električarima, vodoinstalaterima i raznim majstorima koji će obavljati jedan po jedan rad. S obzirom na trenutačne uvjete na tržištu u kojima je vrlo teško naći dobre majstore, ovo je nekima presudna razlika. Osim toga, korisnici montažnih kuća tvrde da one zimi bolje čuvaju toplinu nego klasične kuće. Dakle, vaše bi zime u montažnoj kući trebale biti ugodnije i jeftinije. Nije naodmet istaknuti i da se ljudi sve češće odlučuju na gradnju montažnih kuća zbog njihove sigurnosti u slučaju potresa. Glavni je razlog tomu što su građene od drva, materijala koji je puno otporniji na potres od masivnih konstrukcija.

Prvo što ćete uočiti, odlučite li se za ovu vrstu doma, jest činjenica da na hrvatskome tržištu montažne kuće nisu jednako zastupljene ni priznate kao klasične kuće. Postoje razlozi za slabiju zastupljenost montažnih kuća. Prvo, a mnogima presudno, ako ikad poželite prodati svoju montažnu kuću, ona će puno teže držati svoju cijenu i privući potencijalne kupce. Montažne kuće imaju rok trajanja, za razliku od klasične zidane gradnje za koju se smatra da, uz dobro održavanje, traje neograničeno. Rok trajanja montažnih kuća obično je oko 150 godina, nakon čega se smatra da objekt više nije isplativo održavati. Što se tiče udobnosti, neki korisnici montažnih kuća kažu da ih je teško rashladiti ljeti ako nemate dobru klimatizaciju, što djelomično poništava prednost dobre izolacije zimi. Također, montažne kuće imaju poprilično lošiju standardnu zvučnu izolaciju i ako želite pojačati taj element, morat ćete platiti više. U suprotnome možete imati velikih problema s prenošenjem zvuka, posebice s katnicama. Problem s montažnim kućama leži i u potencijalnoj opasnosti od štetočina i kukaca koji se u loše izrađenim kućama mogu uvući u zidove, no ovo je jednako riziku od prokišnjavanja i vlage u loše sazidanim kućama.

Jedna od najvažnijih stavki koju će svatko gledati pri izgradnji kuće jest, naravno, cijena. Postoji široko rasprostranjen mit da su montažne kuće jeftinija opcija od klasičnih kuća, no ovo je zaista samo mit. Gledajući cijeli proces izgradnje montažne kuće i sve troškove koje obuhvaća – od potrebne papirologije, troškova pripreme zemljišta, troškova materijala, izrade, dorade, opremanja i slično, cijene po kvadratnom metru za izgradnju zidane i montažne kuće gotovo su identične. Nekad je bila istina da su montažne kuće jeftinije, no danas te razlike više nema. Osim hrvatskih tvrtki velik broj kupaca montažnih kuća odlučuje se i za tvrtke iz susjednih država koje nude slične opcije po nešto nižim cijenama, no prije bilo kakve odluke o odabiru tvrtke, preporučljivo je otići na razgovor kod više njih da biste vidjeli kako se uklapaju u vaše zahtjeve i jesu li, s obzirom na prijevoz, dostavu i trošarine, uistinu jeftinija opcija. Izgradnja roh bau u načelu je jeftinija jer podrazumijeva tek grube građevinske radove, a daljnje je opremanje na kupcu, dok je opcija ključ u ruke (kuća je u potpunosti spremna za useljenje) skuplja, ali jednostavnija. Također, u slučaju da ne posjedujete građevinski teren i da ga tek morate kupiti, cijela priča postaje znatno skuplja. Sve u svemu, cijene montažne i klasične kuće poprilično su slične, pogotovo u ovim vremenima velikoga porasta cijene materijala, ali i cijene izvođenja radova. Svakako, ako ste namjeravali izgraditi montažnu kuću samo zbog cijene, razmislite ponovno i obratite pozornost na stvarne prednosti i nedostatke koji nemaju veze s cijenom.

Montažne kuće i modularna gradnja popularan su i uobičajen tip gradnje u svijetu jer nude brojne prednosti u odnosu na klasičnu gradnju, a možda je, bez obzira na nedostatke montažnih kuća, stambena kriza u kojoj se nalazimo pravi trenutak da proširimo svoje vidike i svijest o različitim vrstama gradnje i života.

Prilagođeno prema: www.zenskirecenziraj.com

Smjernice za pisanje sažetka

Sažmite polazni tekst svojim riječima:

- tako da navedete opće podatke o polaznome tekstu
- tako da odredite namjenu i temu teksta
- tako da navedete osnovne misli teksta i pojedinosti koje ih podupiru
- tako da odredite autorov stav o temi.

6.2.2. Školski esej

Esejski zadatak sastoji se od upute, polaznoga teksta / polaznih tekstova te smjernica za pisanje školskoga eseja.

Interpretacijski esej

Uputa

Školski esej oblikujte s obzirom na zadani zadatak. Oblikujte ga kao zaokruženu cjelinu s uvodom, razradom i zaključkom. Pazite da Vaš školski esej bude pravopisno, gramatički i leksički točan. Sve smjernice morate uvrstiti u školski esej.

Školski esej mora imati najmanje 440 riječi.

Zadatak za pisanje eseja

Polazno pitanje: Po čemu je lik Melkiora Tresića primjer modernoga književnog lika?

Polazni tekst

Ranko Marinković, *Kiklop*

Vlastito se tijelo javi s poznatim zahtjevima i zgrči želudac kao bijesnu pesnicu sve do ispod nosa Melkiorova. On mu se odupre uvijek spremnom silom umnih razloga i zaprijeti mu vagom invalidovom. Želiš li, bezumniče, jednog dana i sam stajati u veži bez noge, bez ruke, bez vida... uz vagu s natpisom VAGA RATNOG INVALIDA i dovikivati prosjački bezdušnosti ulice: „tko se važe, sebi pomaže”?

Obilazio je velike i skupe restorane, s delikatnim mirisima (tu oni zalaze da bi odvrtili sumnju) od stola do stola, zavirivao u lica nad tanjurima... i u tanjure same, krišom. Sami zalagaji, žvak i žvak i mrmor molitava, cin-cin čaša, corpus homini, transsupstancijacija, gastrolatrija... Dominus vobiscum! Melkior se odvrti s užasavanjem nad bezbrižnošću „ljudi svoga vremena”. Nabiju vreće za dobar nišan. A ovdje trbuh sakrili ispod stola kao sramotu. Ne, agenta neće pojesti kanibali! Tu moraš svakako intervenirati, Melkiore Tresiću, ne daj da ga pojedu. Mogao bi im biti od koristi. Mogao bi, recimo, organizirati njihovu buduću privredu. Izvoz ananasa, kokosa, banana, majmuna i papagaja – velika firma ANAKOKOBANAMAJPAP – EXPORT Pagopago – Polinezija. A i ostali... Kapetan... on bi mogao organizirati trgovačku mornaricu TUTUILA-LINE; upravitelj stroja podigao bi razne tehničke servise i radionice kao bazu za buduću industriju: liječnik bi organizirao zdravstvenu službu, podigao bolnice i ambulante; prvi bi časnik izmislio neku novu, humaniju religiju koja bi branila da se jedu ubijeni neprijatelji i pošivala status zarobljenika prema haškoj konvenciji, a mornar... on bi osnovao sindikate i laburističku opoziciju... Da, da... No sve je to na vrbi svirala dok ovaj rat traje. Status quo ante bellum u arhipelagu Samoa, to jest brodolomci mogu još biti i pojedeni, to za sada zavisi od njihove lične snalažljivosti i, dakako, od stanja Melkiorove mašte, koja je danas eto, milostivo sklona svakom čovjeku na kojeg vreba neka opasnost.

Ponovno je uzeo prelistavati ulice kao albume s fotografijama nepoznatih lica. Ali ubrzo se zamori njegova nenaviknuta pažnja od policijskog provjeravanja prolaznika i on zaboravi na svrhu svoga uzaludnog krstarenja. Osjeti gorak okus samotnog lutanja i sav mu se napor svede na pomicanje tijela u svijetlom sunčanom prostoru koji mu se odjednom učini strahovito prostornim i praznim, nesavladivim. Zato je iskorištavao svaki ugao ulica i mijenjao pravac kretanja s nadom u neko malo otkriće. Ali ponovno se otvarala pred njim najneutješnija dimenzija – dužina sa svojim varavim zatvaranjem u perspektivi. Još nitko nije sagradio takvu ulicu, pade mu na pamet, koja bi se stvarno klinasto zatvarala. Nema takvog pogleda na svijet. To je strašnije od očajanja. Zamisli dva beskrajno visoka slijepa siva zida što se zatvaraju u oštrom uglu i usamljenog čovjeka među njima koji se više ne osvrće. Ide polako prema uglu već sasvim usitnjenim koracima jer zna da je tamo kraj. A iza leđa je ostalo sve: i život i ljubav i povjerenje... i ono što se nazivalo srećom. Osuđen da živi do ugla, a stati ne može jer ga vrijeme samo pomiče. Ide u cikcaku, otkriva milostivu dimenziju širine. Ali i ona je sve kraća, sve popustljivija, sve sklonija svome iščeznuću u matematičkoj nuli. A nula je omča vješala, plotun pred zidom, sjekira giljotine, a odrubljena je glava točka što se otkotrljala na kraj rečenice. Isplažen krvavi jezik, pregrizen – i kraj.

Smjernice

- U uvodu:
 - ukratko predstavite autora i djelo
 - u jednoj rečenici ili više rečenica oblikujte tvrdnju kojom ćete odgovoriti na polazno pitanje i tako najaviti ono o čemu ćete pisati u središnjemu dijelu eseja.
- U središnjemu dijelu eseja razradite i argumentirajte svoju tvrdnju kojom ste odgovorili na polazno pitanje tako da argumentacija:
 - proizlazi iz razumijevanja djela u cjelini
 - proizlazi iz sadržajne i stilske analize polaznoga teksta i njegove uloge u djelu u cjelini
 - bude povezana s književnopovijesnim kontekstom u kojemu je djelo nastalo.
 Svoj tekst rasporedite u odlomke koji su jasno, logično i smisleno povezani.
- U zaključku sažeto istaknite ono najvažnije o čemu ste pisali u središnjemu dijelu eseja.

7. PRIPREMA ZA ISPIT

Literaturu za pripremu ispita iz Hrvatskoga jezika čine svi udžbenici koje je odobrilo Ministarstvo znanosti, obrazovanja i mladih za gimnazije i strukovne škole u proteklome četverogodišnjem razdoblju.

Za postizanje uspjeha na ispitu pristupnicima se savjetuje:

- poznavanje ispitnoga kataloga
- poznavanje ispitnih cjelina i primjera zadataka
- poznavanje ispitnih djela
- poznavanje materijala koje je objavio Nacionalni centar za vanjsko vrednovanje obrazovanja (www.ncvvo.hr)
- rješavanje oglednoga primjera ispita.

Način polaganja ispita državne mature i mjere koje se izriču u slučaju nedopuštenoga ponašanja učenika propisani su Pravilnikom o polaganju državne mature (Narodne novine, 56/26).

